

Mestarityöpajat Jyväskylän käsityökoulussa

Esinesuunnittelun ja valmistuksen pedagogiikan kehittäminen – työväline-, laite- ja materiaalihankinnat sekä mestarityöpajat -hanke (dnro 126/516/2009)

Hankkeella kehitettiin esinesuunnittelun ja valmistuksen sekä tekstiilin ja vaatetuksen pedagogiikkaa, opintokokonaisuuksia ja sisältöjä käsityön taiteen perusopetuksen opetuksessa Jyväskylän käsityökoulussa. Opetushallitus myönsi valtionavustuksen mestaripajojen järjestämiseen ja niihin liittyviin työväline- ja laitehankintoihin, erikoismateriaalien hankintaan sekä mestareiden palkkakustannuksiin.

Tavoitteena oli kehittää käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetusmenetelmiä ja perinteen taitamista. Tarkoituksena oli tuoda mestari/kisälli/oppipoika -periaatteella tapahtuvaa opetusta ja oppimista osaksi Jyväskylän käsityökoulun arkea ja järjestää projektiopetuksena käsityökoulun TekNikkareille ja Varkeille sekä samalla myös Senioriryhmälle mestarityöpajoja. Projektit toteutettiin oppilaiden - oppipoikien, käsityökoulun opettajien- kisällien sekä alan mestareiden kanssa. Opetuksessa oli mukana teknisenä avustajana käsityökoulun opettaja ja kunkin alan mestari. Mestarin tehtävänä oli tuoda uutta osaamista ja uusia sisältöjä käsityökoulun opetukseen sekä mestari-kisälli-oppipoika oppimiseen.

Soitinrakennuskurssi

Soitinrakennuskurssilla valmistettiin perinteinen 5-kielinen kantele lämpökäsitellystä koivusta ja kuusesta tai vaihtoehtoisesti ekologinen 3-kielinen purkkisoitin eli pursas koivusta. Soittimiin rakennettiin vahvistinliitäntä ja mikrofoni. Kurssi laajensi tuotteen teknistä valmistusta ja kädentaitoja, perinteen tuntemusta sekä materiaalituntemusta tuomalla opetukseen erikois- ja perinnemateriaaleja sekä lisäsi taiteidenvälisyyttä musiikin välityksellä. Hanke kehitti käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän esinesuunnittelun ja valmistuksen suuntautumisvaihtoehtoa. Mestarin, soitinrakentaja Jukka Mäkelän henkilökohtaisella opastuksella TekNikkareiden, Varkkien sekä käsityökoulun opettajien ymmärrys eri materiaaleihin, teknologiaan ja perinteeseen kasvoi.

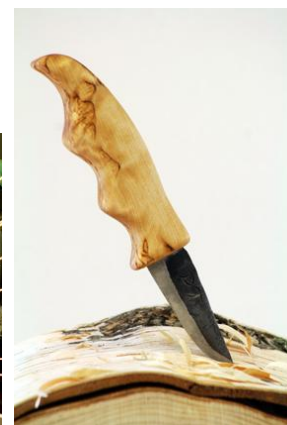
Nahka-applikaatiokurssi

Vanhan perinteisen nahka-applikaatio -menetelmän avulla päästiin yhdistämään eri materiaaleja huopalaukuiksi. Laukku on unkarilaista taidekäsiötä ja se pohjautuu unkarilaisten paimenten perinteeseen. Kurssilla käytettiin erilaisia villoja huovutuksessa. Nahkasta tehtiin kuvioita ja punottiin olkaimet laukkuun. Hanke kehitti laajan oppimäärän tekstiilin suunnittelua ja valmistusta, kulttuurin soveltamista sekä huopa- ja nahkaperinteen taitamista. Nahka-applikaatiomenetelmän opin oli tuonut Jyväskylän käsityökouluun unkarilainen käsityön mestari Nagy Mari.

Taontakurssi

Taontakurssilla tutustuttiin taontaperinteeseen Takomo Rautakärpässä Laukaassa seppämestari Sami Kärkkäisen johdolla ja teknisenä avustajana oli käsityökoulun opettaja. Kurssilla taottiin nauloja, koukkuja, naulakoita, emännänveitsiä sekä puukon teriä. Puukon teriin valmistettiin myöhemmin kahva ja tuppi. Taonta on metallin läpimuokkausta. Taonnan salaisuus on oikein suoritettu lämmitys ja oikeaan osunut isku. Metallin on oltava myös muokkautuvaa teräslaatua. Hanke laajensi perinteistä käsiötä, taonnan osaamista ja materiaali-, metallituntemusta sekä oikeiden, taontaan liittyvien työvälineiden käyttöä.

Mitä kaikkea tästä opimme?

Hankkeessa kehitettiin käsityön taiteen perusopetuksen yleisen ja laajan oppimäärän esinesuunnittelun ja valmistuksen sekä tekstiilin ja vaatetuksen pedagogiikkaa parantamalla ja monipuolistamalla työväline- ja laitekantaa sekä tuomalla opetukseen erikois- ja perinnemateriaaleja mestareiden johdolla:

- oppimisympäristöt ja sisällöt laajentuivat, koska opetus tapahtui käsityön mestareiden opastuksella ja osa heidän työpajoissaan. Jatkossakin ja tarvittaessa laajennamme oppimisympäristöjä käsityöläisten työpajoihin.
- oppimisympäristöihin ja opetuksen sisältöihin sekä kunnollisiin laitteisiin, työvälineisiin ja materiaaleihin tulee kiinnittää erityistä huomiota
- uusien tekniikoiden ja materiaalien haltuunotto ja yhdistäminen sekä projektityöskentely motivoi sekä oppilaita, oppipoikia että opettajia ja kisällejä
- laite- ja välinehankinnat tulevat näkymään käsityökoulun arjessa, sisällöissä ja oppilastöissä tulevina vuosina
- opettajakunnan, kisällien, ammatillinen ja pedagoginen tietotaito kehittyi, koska he osallistuivat opetukseen mestareiden opastuksella ”oppipoikakoulutuksessa”
- etenkin poikien taitoteknologian opetukseen ja sisältöihin tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta pojat hakeutuisivat käsityökouluun
- Mestarityöpaja-ryhmien perustaminen Jyväskylän käsityökouluun on rohkaissut ja innostanut oppilaita osallistumaan ja hakeutumaan enenevässä määrin käsityökouluun
- hankkeen puitteissa käytettyjä uusia menetelmiä ja materiaaleja on jaettu taiteen perusopetuksen oppilaitokseen, siten että huopakurssiin osallistui Taito Pirkanmaa ry:n Näpsä käsityökoulun opettajia tutustuen ja opetellen perinteisiä materiaaleja ja tekniikoita valmistamalla huopalaukun mestari Nagy Marin opastuksella.
- tämä hankekuvaus tulee Opetushallituksen verkkosivuille ja se toimitetaan Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry:n ja Taito Keski-Suomi ry:n Taitocampus oppimisympäristöön. Lisäksi Taitocampus toimitetaan prosessi- ja tuotekuvia mestarityöpajoista
- projektissa valmistuneita töitä, kanteleita, purkkisoittimia, taontatöitä ja huopalaukkuja on esillä kesä-heinäkuussa 2011 Suomen käsityön museon Ikkunanäyttelyssä, KÄSILLÄ taitoa – iloa - muotoa
- Oppipoika -kisälli-mestari oppimisessa, itse tekeminen sekä oppilaiden, käsityökoulun opettajien ja mestarin välinen vuorovaikutus ovat keskeisiä tekijöitä tällaisessa oppipoikakoulutuksessa. Asiantuntemus ja tekemisen kautta oppiminen sekä yhteistoiminta ja keskinäinen suhde loivat pedagogisen ja koulutuksellisen näkökulman
- lisääntyvä taiteiden ja oppilaitosten sekä käsityöläisten, mestarien välinen yhteistyö loivat puitteet uusien toimintamallin, projektityöskentelyn, kehittymiseen taiteen perusopetuksessa.

Yhteystiedot:

Jyväskylän käsityökoulu

Kiväärיתהאankatu 8, 40100 Jyväskylä

Sähköposti: taitokeskus@aivia.fi

Puhelin: 010 387 1031, www.aivia.fi